

Eksempel på ProMemo

Herunder ligger et eksempel på vores nyhedsbrev **ProMemo**, som du frit kan læse. På den måde kan du få en fornemmelse af, hvad du kan forvente, hvis du vælger at blive kunde/abonnent hos os.

Har du spørgsmål/kommentarer, så tag endelig fat i os.

Ledelse og rådgivning

Vagn Lundsteen

Tlf. 22 50 54 45

E-mail: vtl@agropro.dk

Ledelse og rådgivning

Mads Lassen

Tlf. 28 59 86 35

E-mail: mlla@agropro.dk

Rådgivning

Mathias Lauritzen

Tlf. 30 13 18 17

E-mail: mstl@agropro.dk

ProMemo 245 (udgivet d. 21. juli 2023)

Live or let die – skårlægning eller glyphosat før høst.

fredag, 21. juli 2023

Skrevet af Vagn Lundsteen

Denne uges ProMemo starter med en omskrivning af en gammel James Bond film, 'Live and let die'. Mange står aktuelt i et dilemma – især i vårafgrøderne, hvor der er mange grønskud, efter det endelig begyndte at regne. Temabilledet er fra Sydjylland, hvor boniteten skiller gennem marken. Den milde jord er totalt gengroet af grønskud, hvorimod den bedre jord stort set er uden grønskud.

Dette ProMemo indeholder blandt andet:

- Skal marken skårlægges eller sprøjtes med glyphosat?
- Skårlægning er et godt alternativ til glyphosat
- Hvad er det, der sker ved skårlægning?
- Kransskimmel er stigende

- De første vinterbygforsøgsresultater
- Nem dokumentation og mindre bøvl
- Hvor er min kornvogn? Brug Mobilen!
- Feriekalender

Det er selvsagt svært at finde det rette høsttidspunkt i ovennævnte mark. Der skal tages et valg. Enten skal marken sprøjtes med glyphosat for at blive moden – eller også skal der satses på den gengroede plante. Dette kræver så, at den gengroede del bliver behandlet som en sent sået mark, det vil sige blive beskyttet mod svampe som f.eks. skoldplet. Kort sagt: Skal afgrøden dø nu, eller skal der satses på et udbytte i den gengroede plantemasse?

Følgende retningslinjer kan anvendes:

1. Den del, hvor udbyttet ligger, skal bestemme, hvad der skal ske (er det de 'gamle' aks, eller de nye grønskud?)
2. Det første tab er det billigste. Hvis de grønne kerner kun bliver skrumpekerner, kan du lige så godt stoppe afgrøden nu. De grønne kerner/skud vil tage kræfterne fra de oprindelige aks/kerner. De grønne kerner vil ikke veje væsentligt og ikke bidrage væsentligt til udbyttet.
3. Hvis du dyrker maltbyg, er valget endnu lettere. Så gælder det om at redde, hvad reddes kan. Så skal afgrøden stoppes hurtigst muligt, så de grønne kerner kan blæses bagud ved høst, så varen ikke ødelægges yderligere. Én ting er et højt proteinindhold, men endnu værre, hvis varen også dumper på grund af sortering. Ved at stoppe afgrøden tidligt undgås, at de små lette kerner er spiredygtige – med efterfølgende store problemer med spildkorn i den efterfølgende afgrøde.

Skal marken skårlægges eller sprøjtes med glyphosat?

Glyphosat før høst

I 2023 er det stadig tilladt at anvende glyphosat efter fremspiring – dvs. før høst. Fra 1. juli 2024 bliver det kun tilladt at anvende glyphosat til pletsprøjtning mod rodukrudt før høst. Ændringen i bekendtgørelsen betyder, at der kommer nye etiketter på alle glyphosatprodukter, og at de nuværende glyphosatprodukter får salgsforbud 31. december 2023 og anvendelsesforbud 31. december 2024. De nye godkendte glyphosatprodukter indføres gradvist det kommende år. Pletsprøjtning indskrives i brugsanvisningen.

Roundup forlænget 15 år

I et lækket dokument fra EU-Kommissionen fremgår det, at der lægges op til en forlængelse af glyphosat i 15 år. Tidligere på måneden udgav EFSA (europæiske fødevarerikkerhed) en række konklusioner fra en kommende rapport. Heri stod, at landbrugets brug af glyphosat ikke vurderes at udgøre nogen kritisk sundhedsrisiko for hverken mennesker, dyr eller miljøet. Og netop dén rapport er altså den, som EU-Kommissionen øjensynligt støtter sig op ad, når den lægger an til at anbefale en ny godkendelse af aktivstoffet.

Pest eller kolera

Når man dyrker kvalitetskorn, som maltbyg eller brødkorn, må man i Danmark ikke behandle med glyphosat før høst. Det må man godt i f.eks. Tyskland og Polen. Den frivillige aftale, som L&F lavede med Miljøstyrelsen, er gældende som lov. Så det må vi forholde os til.

Hvis brødhvedemarker er ramt af lejesæd, med risiko for at faldtallet bliver ødelagt og varen bliver kasseret, er der derfor ikke mulighed for at behandle med glyphosat. Der er yderligere risiko for, at gæs og duer forværrer skaden i de områder, der er gået i leje. Der skal derfor tages en beslutning. Med rettidig omhu er den beslutning taget længe inden. Herunder ses et billede af uens brødhvede, hvor skårlægning er oplagt.

Uens brødhvede med grønne områder og lejesæd.

Herunder et billede af flokke af gæs, der lander i områder med lejesæd og forstærker skaden.

Gæssene lander i brødhvede med lejesæd.

Skårlægning er et godt alternativ til glyphosat

Hvor glyphosat ikke kan anvendes eller ikke ønskes anvendt, er skårlægning et godt alternativ. For mange er skårlægning forbundet med fortidens skårlægning af raps, inden vi fik de forlængede skærebørde eller de 'højbenede' selvkørende sprøjter. Det er da heller ikke i konventionel raps, at det er mest oplagt at skårlægge. Der er andre afgrøder, hvor det er mere oplagt:

- Sikring af kvalitet og udbytte ved tidlig høst
- Uens maltbyg
- Brødhvede-brødrug
- Vårafgrøder med udlæg (både for at bevare kvaliteten af afgrøden og for at sikre, at udlægget ikke tager skade)

Der er dog andre grunde til at overveje skårlægning af afgrøder. Der er ofte en økonomisk fordel ved at gøre det! Fra Bornholm fik vi sidste år en melding om, at skårlagt vårbyg med udlæg gav et udbytte, der var ca. 500 kilo højere. Her blev byggen skårlagt og høstet lige før, den var helt moden. Også omregnet til en vandprocent på 15. "Kan det passe?" JA, det kan det godt.

Når afgrøden skårlægges, stopper processerne prompte. Det betyder, at ånding og begyndende spiring i afgrøden også stoppes prompte. Udbyttet i en afgrøde er størst en uge før, den er moden! Dokumentation følger. Som anden info kan man stoppe væksten, når det er ønskeligt, og når det passer ind i høsten, så mejetærskeren ikke skal holde stille i godt vejr. En afgrøde tørrer ca. 4 % vand for hvert normaldøgn. I en solrig og blæsende periode mere – ved overskyet vejr mindre.

Det betyder i praksis, at en afgrøde med 30 % vand (en uge før fuldmoden, gulmoden stadiet 85) er nede på 14 % vand efter fire dage. Den vil tilmed give et højere udbytte, end hvis afgrøden var blevet moden på 'normal' vis.

Aktuelt billede af den tidligere omtalte brødhvede, der var gået i leje.

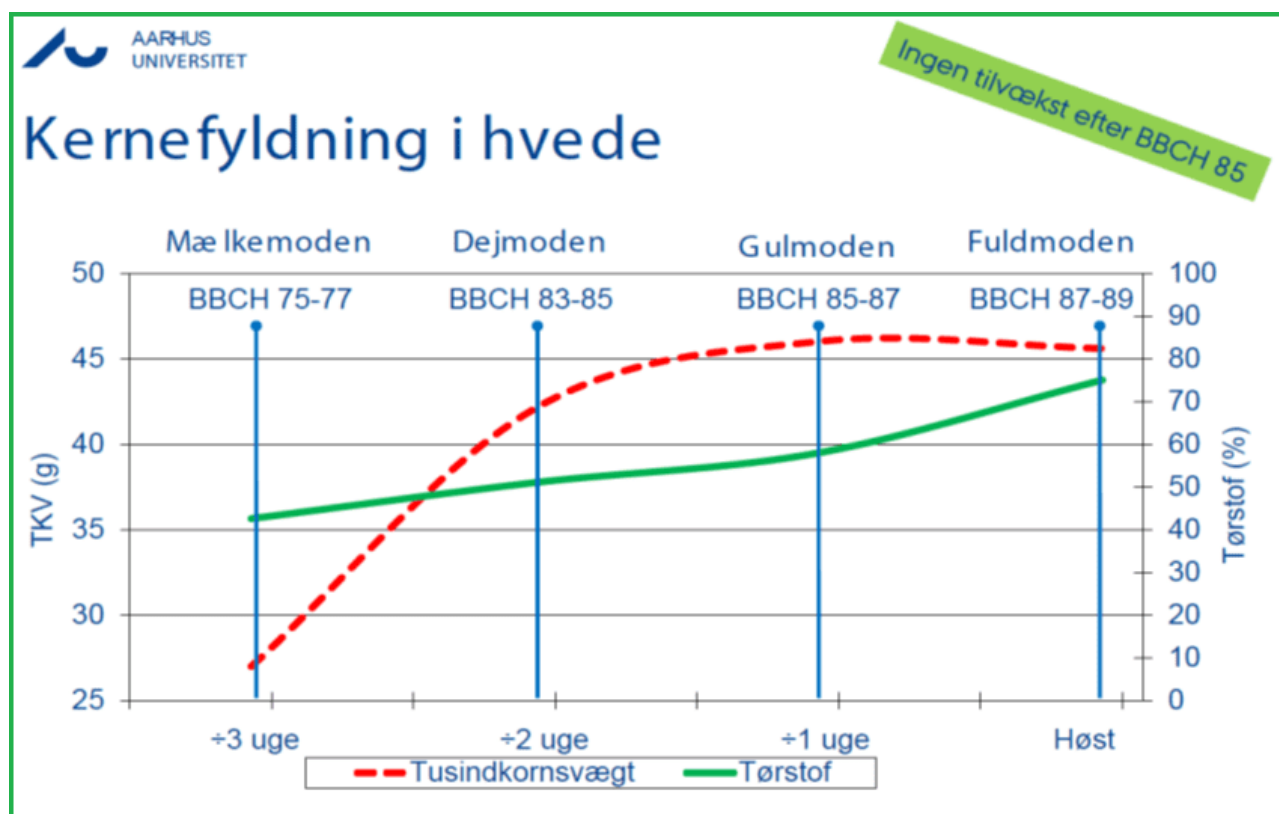
I skrivende stund skårlægges afgrøden og ligger på skår. Den skal vejre 3-4 dage, inden den kan høstes. Skårlægningen foretages med en 25 fods skårlægger. En skårlægger har meget nemmere ved at håndtere lejesæd, da der ikke er risiko for opsamling af sten og tab som følge af manglende opsamling af strå og aks. Hvis halmen efterfølgende skal presses, kan dette ske umiddelbart efter høst, da halmen ikke skal vejre. Nu kan gæs og duer ikke længere lave den store skade.

Hvad er det, der sker ved skårlægning?

Vores kollega Steffen Rosenwanger har lavet det efterfølgende indlæg, som vi tillader os at bringe billeder og tekst fra. Steffen var fuldtidsansat i AgroPro Danmark for tre år siden, og han er stadig aktuelt tilknyttet som deltidsrådgiver samtidig med et job på Hornsyld Købmandsgård og på egen ejendom, hvor der blandt andet dyrkes høj kvalitets grøntsager til restauranter og private.

Ingen tilvækst efter gulmodenstadiet

En uge før fuldmodenhed er afgrøden på toppen, hvad angår udbyttet. Herfra går det kun den forkerte vej med udbyttet. Tusindkornsvægten falder 1-3. Selvom afgrøden stadig kun har 60 % tørstof (40 % vand), sker der ikke yderligere stigning i udbyttet. Tværtimod. Så det ville være optimalt at høste afgrøden en uge, før den er moden. Men det kræver, at afgrøden stoppes før tid. Det er de færreste, der har lyst til at få afgrøder på lageret med 40 % vand. Det er bedre, hurtigere og væsentligt billigere at lade vejret selv klare den del.

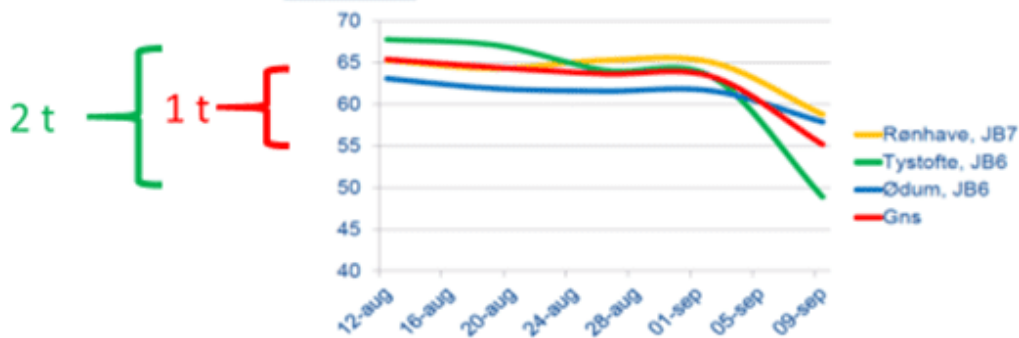
Afgrøden 'topper' en uge før høst.

Frit fald i udbytte

Sen høst øger risiko for tab

AARHUS
UNIVERSITET

Udbytte – vinterhvede, hkg/ha

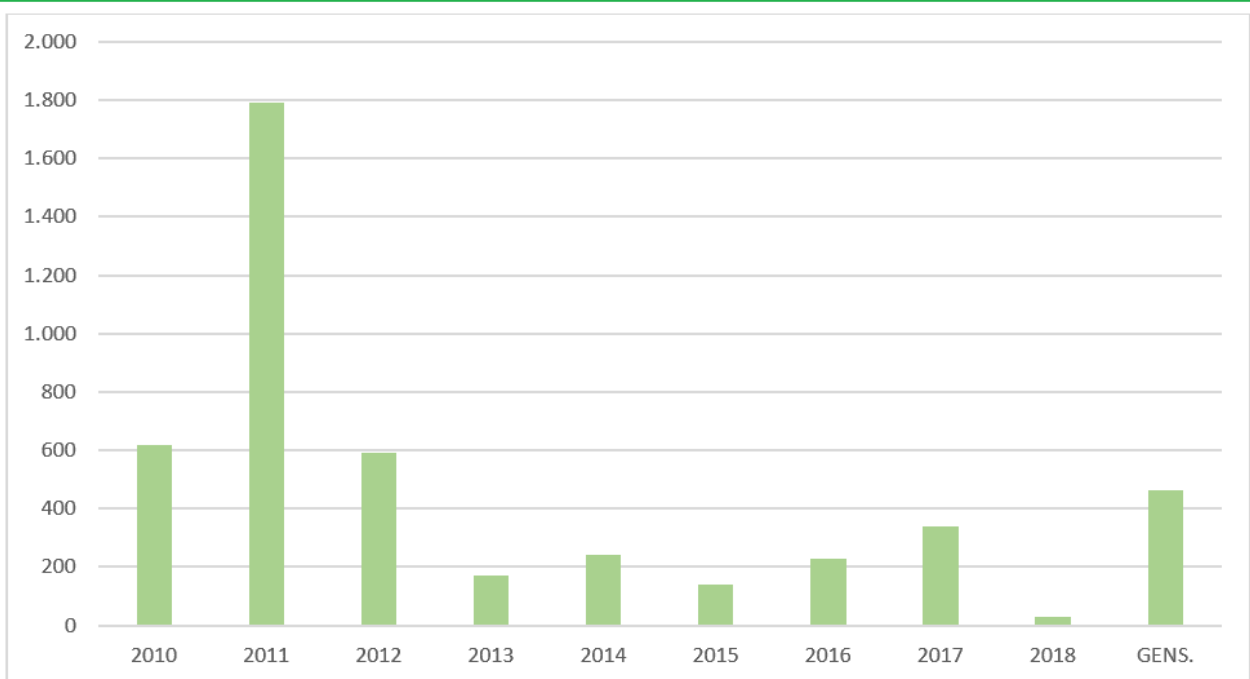

› Danske høsttidsforsøg fra 1970'erne, hvor høsten blev foretaget fra ca. 14 dage før fuldmogenhedsstadiet, svarende til et vandindhold i kernerne på ca. 30% (~dejmodent, BBCH 85), og indtil 3 til 4 uger efter fuldmogenhed.

Overmodenhed koster udbytte.

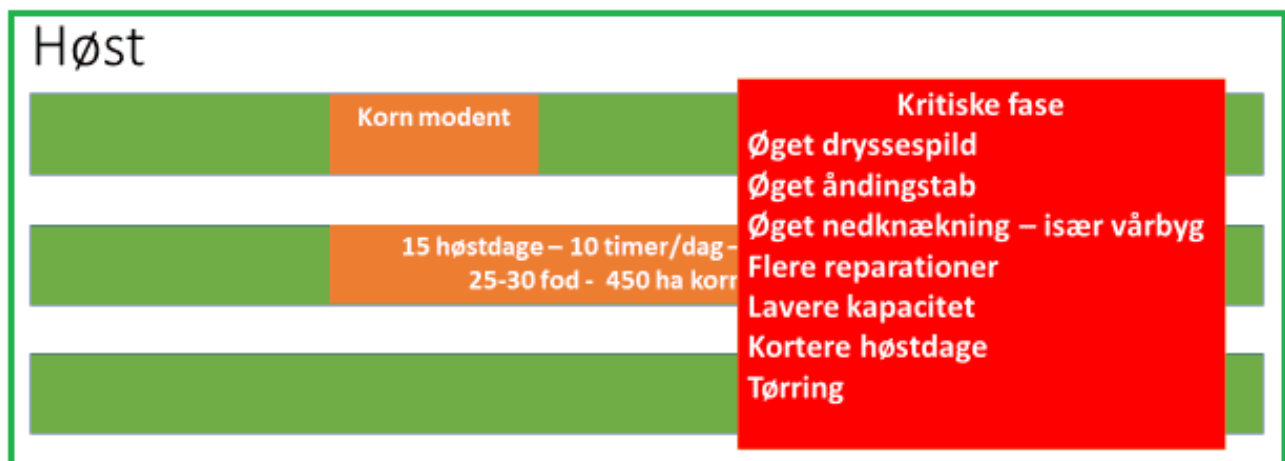
Høstår	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	GENS.
Kg/ha Modenhed	8.290	8.220	9.660	8.030	12.200	10.430	9.630	10.970	6.640	9.341
Kg/ha 2-4 uger efter	7.670	6.430	9.070	7.860	11.960	10.290	9.400	10.630	6.610	8.880

500 kilo merudbytte ved høst, når afgrøden er moden. Yderligere 2-500 kilo ved at starte høsten før modenhed.

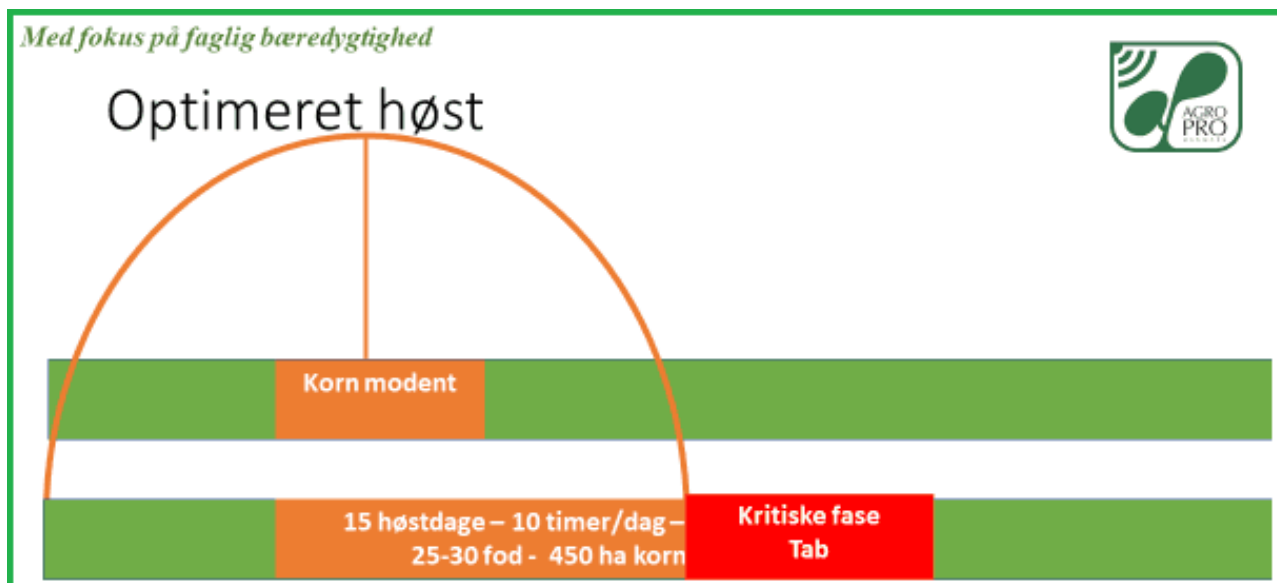

I de år med lange perioder med ustabil vej er forskellen ved rettidig høst (2011) endnu større. Er det 2023?

I de år med lange perioder med ustabil vej er forskellen ved rettidig høst (2011) endnu større. Er det 2023?

Flyt høsten en uge frem

Du kan se hele Steffens indlæg her:

[Mange penge i tidlig høst – hvordan?](#)

Hvis høsten startes en uge tidligere, slutter den i teorien også mindst en uge tidligere. Ved at starte 'modning' en uge før normal kan høsten rykkes frem – uden risiko for udbyttetab. Det kan også gøres tilsvarende med glyphosat. Men det er en anden sag.

God økonomi i at flytte høsten frem.

Ved start af høsten en uge før tid er der 2-500 kilo merudbytte.

Ved rettidig høst af resten er der et merudbytte på potentielt 1-2.000 kilo.

Selv om der skal bruges 550 kroner pr. hektar på skårlægning, er der stadig et stort samlet overskud. Det første tab (skårlægning) er det billigste. Herefter er der kun fordele:

- Nemmere høst
- Hurtigere høst
- Sikring af afgrødekvalitet
- Sikring mod lejesæd
- Sikring mod nedknækning af aks og strå
- Længere høstdage
- Hurtigere bjergning af halm
- Nemmere efterbehandling af stub
- Tidligere såning af raps
- Bedre græsudlæg
- Tidlig etablering af vintersæd i pløjefri (bedre bekæmpelse af spildkorn)

- Tidligere etablering af efterafgrøder

Økonomi

Det koster ca. 550 kr./ha at få en kornmark skårlagt. Alternativt kan man anvende glyphosat.

Eksempel med glyphosat:

1,3 Roundup PowerMax (1000 gram)	kr. 170,-
Kørsel med selvkørende sprøjte (maskinstation)	kr. 130,-
Køreskade 1% (10 tons x 160,-/hkg)	<u>kr. 160,-</u>
I alt	<u>kr. 460,-</u>
Skårlægning:	kr. 550,-

Så prisen på at få skårlagt afgrøden er ikke væsentlig højere end at behandle med glyphosat, og selv i foderkornafgrøder er skårlægning et udmærket alternativ.

Kransskimmel er stigende

Vi ønsker ikke at råbe 'ulven kommer' i tide og utide. Alligevel er der grund til bekymring omkring kransskimmel i vinterraps. Vi kender kransskimmel fra især Tyskland, hvor problemet er stigende gennem flere år. Fra Sverige hører vi nu også om stigende problemer. Især i Sydjylland ser vi også mange marker, med kransskimmel. Det er bekymrende, da der ikke findes kemiske muligheder for at bekæmpe svampesygdommen.

Svampesygdommen er luftbåren og som sådan ikke en sædskiftesygdom, men det forøgede vinterrapsareal har en forstærkende effekt på smitten.

Det hjælper således ikke at øge afstanden mellem år, hvor der dyrkes vinterraps. Men der skal forøget fokus på sorter, der har en højre tolerance mod sygdommen. Der findes ingen sorter, der er resistente mod svampesygdommen, men der findes sorter, der er mere modstandsdygtige.

Kransskimmel er tydelig at se, ved at den ene side af rapsplanten bliver grå og dækket af sorte sporer.

Ved høst er planten helt træagtigt, tør og vissen.

Hvad kan vi gøre ved det?

Der er forskel i modtageligheden indenfor rapssorterne. Limagrain påstår, at de har sorter, der bliver mindre angrebet. Det gælder for:

LG Auckland, LC Academic, LG Adonis, LG Adeline og LG Armada.

I praksis er det dog svært at genfinde den store forskel mellem sorterne. Der skal flere undersøgelser og forsøg til. Følgende indlæg er fra Limagrain.

—

Olieræddike kan opformere kransskimmel i raps

*Ved universitetet i Göttingen i Tyskland er der udført markforsøg, hvor forskellige efterafgrøders evne til at opformere svampesygdommen kransskimmel (*Verticillium longisporum*) er undersøgt. Kransskimmel er en sygdom, der angriber forskellige korsblomstrede afgrøder herunder raps. Sygdommen kan via sine hvilelegemer holde sig smittedygtig i jorden i op til 10 år. Sygdommen må ikke forveksles med andre *Verticillium*-arter, som bl.a. angriber lucerne og spinat.*

Kransskimmel optræder i Tyskland (ligesom i Danmark) hyppigere og hyppigere i raps, og angreb ses ikke kun i marker med hyppig rapssyrkning. Der kan være 3 årsager til dette nemlig smittespredning via jord på maskiner, udsædsbåren smitte (betydning ikke belyst) eller angreb på alternative værter.

Ved universitetet i Göttingen er angrebsgraden af kransskimmel på forskellige efterafgrøder undersøgt. Hidtil har man kun antaget, at forskellige Brassica-arter kunne angribes af svampen.

I småparcelforsøg på friland blev der i oktober udsået olieræddike og honningurt, og der blev tilført smitte med kransskimmel til jorden. I perioden medio januar til ultimo april blev der flere gange udtaget planteprøver, og angreb af kransskimmel blev bedømt. I olieræddike blev fundet 40-55 procent angrebne planter og i honningurt 30-40 procent angrebne planter.

Forsøget blev gentaget i væksthushus, og flere efterafgrødearter blev inddraget. Se tabel 1. Det fremgår, at både sennep, olieræddike og majroer er potentielle værter for kransskimmel. Det var overraskende, at honningurt også kunne angribes og vedligeholde smitte. Rug og blodkløver blev ikke angrebet.

Det anføres, at der i marker med meget kransskimmel skal tages hensyn til resultaterne ved valg af efterafgrødeart.

Tabel 1. Forsøg med kunstig smitte til jorden med kransskimmel (*Verticillium longisporum*).

Efterafgrøde	Procent planter med sklerotier af kransskimmel i væksthushusforsøg	Sklerotier fundet i markforsøg
Sennep (<i>Sinapis arvensis</i>)	100	Ikke undersøgt
Olieræddike (<i>Raphanus sativus</i>)	100	Ja
Majroer (<i>Brassica rapa</i>)	100	Ikke undersøgt
Honningurt (<i>Phacelia tanacetifolia</i>)	72	Ja
Vinterrug (<i>Secale cereale</i>)	0	Ikke undersøgt
Blodkløver (<i>Trifolium incarnatum</i>)	0	Ikke undersøgt

Kilde: Vorsicht mit Zwischenfrüchten. DLG Mitteilungen 3/17.

Som med kålbrok kan olieræddike opformere kransskimmel. Selvom vi ikke normalt opfatter kransskimmel som en sædskiftesygdom, kan olieræddike godt vedligeholde og opformere svampesygdommen.

Det nytter ikke at holde lange rapsfrie perioder, hvis du samtidig har olieræddike, sennep og honningurt som efterafgrøde.

Det er ikke så nemt.

De første vinterbygforsøgsresultater

	Udbytteforsøg				Sortsegenskaber	
Viser 14 af 14 ræk	Kerneudb.	Kerneudby	Hektoliterv	Råprotein i	Specielle e	Type af so
LSD	ns	ns	2	ns	-	-
SY Scoop	110	100,6	64,9	10,2	6-radet	Hybrid
SY Dakoota	109	100,3	64,5	10,2	6-radet	Hybrid
Jettoo	109	99,8	62,7	10,1	6-radet	Hybrid
SY Galileo	108	99,2	62,5	10,3	6-radet	Hybrid
SU Midnight	105	95,9	64,1	10	6-radet	
LG Globetrotter	102	93,8	68,8	10,4	2-radet	
KWS Kosmos	101	93	63,7	10,5	6-radet	
KWS Meridian	101	92,6	64,2	10,4	6-radet	
KWS Tardis	101	92,4	67,8	10,2	2-radet	
Blanding,vi-byg2	100	91,7	66,4	10,2	2-radet	
Valerie	100	91,5	68,3	9,7	2-radet	
Bordeaux	98	89,7	67,3	10,1	2-radet	
Cleopatra	96	88,5	65,6	10,7	2-radet	
Alaska	95	86,8	64,9	10,6	2-radet	

Kommentarer

Hybridvinterbygssorterne fra Syngenta har haft et rigtig godt år. De ligger alle i toppen med et merudbytte på op til 10 %. Det ser ud som om, de har klaret tørken bedre. LG Globetrotter og KWS Tardis har, som forventet, klaret sig bedst blandt de konventionelle 2-radet sorter. Vi afventer flere forsøg.

Vekselbyggen er moden og klar til høst

Denne uges billede af vekselbyggen, viser at afgrøden nu er moden til høst. Som andre overvintrende afgrøder, har den taget meget mindre skade af tørken, end de vårsåede afgrøder.

Nem dokumentation og mindre bøvl

Med dataudvekslingen mellem CLAAS TELEMATICS software i mejetærskeren og [Næsgaard](#) har du helt styr på dit udbytte under og efter høst. Det er bare at downloade køretøjets udbyttedata i Næsgaard MARKKORT og gemme dem der. Under høsten kan du hele tiden tjekke udbyttet i realtid, og efter høsten har du overblik og dokumentation.

Du får faktiske tal sort på hvidt, hvilket også gør det opfølgende arbejde enkelt og tidsbesparende. Derudover har du alle markdata samlet ét sted, nemlig i [Næsgaard MARKKORT](#)

Fordele ved direkte dataudveksling:

- Ingen brug af USB-nøgle
- Arbejde i ét program
- Nemmere at arbejde med udbyttekort til evaluering og planlægning
- Færre arbejdsgange og synergien udnyttes
- Alle markdata samlet ét sted
- Uploade markgrænserne fra Næsgaard MARKKORT til CLAAS køretøj
- Forberedelse til præcisionsjordbrug og tildelingskort.

[Se manual](#)

Hvor er min kornvogn? Brug Mobilen!

Endnu en relevant Næsgaard høstfunktion er sporingsfunktionen '[Find din kornvogn](#)'. Funktionen ligger i [Næsgaard MOBILE](#) app'en og bruger mobiltelefons GPS til at lokalisere et køretøj i marken eller andetsteds. Bruger du funktionen, sikrer du videndeling, du undgår misforståelser, kørslen optimeres, og du sparer værdifuld tid!

Når du sætter dig i køretøjet, åbner du Næsgaard MOBILE app'en, logger din position og deler den med din(e) kolleger. Sidder du f.eks. i mejetærskeren og har brug for at vide, hvor din kornvogn befinder sig – eller omvendt – så har du via sporingsfunktionen oplysningen på din mobiltelefon. [Se manual.](#)

[Læs om afgrødelager på mobilen](#) – Prøv gratis!

Feriekalender

Vi er nu i feriernes tid! Vi ved godt, at det bliver til en kort ferie for de fleste landmænd i år. Men det afholder ikke os i AgroPro fra at holde nogle uger. Vi er bemandet på telefonen hele tiden. Så du kan bare ringe.

Uge 28-30 Mathias (13.juli -28. juli)

Uge 31 Vagn

Uge 32-34 Mads

Uge 33 Mathias

Uge 43 Vagn

Derind imellem vil der blive holdt forlængede weekender, hvor det passer ind.

Venlig hilsen
AgroPro Danmark

Mads Lassen, mobil 28 59 86 35
Mathias Lauritzen, mobil 30 13 18 17
Vagn Lundsteen, mobil 22 50 54 45